

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt minua lausumaan Hallituksen esityksestä HE 67/2022 vp eduskunnalle säästöpankkien ja hypoteekkiyhdistysten kokouksiin etäyhteydellä osallistumista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 67/2022 vp).

Lausun kunnioittavasti seuraavaa.

1 Mistä asiassa on kysymys?

Hallituksen esityksessä HE 67/2022 vp ehdotetaan 1) muutettavaksi säästöpankkilain (1502/2001) 15 §:n 1 momentin 6 kohtaa, 44 §, 48 §:n 2 momenttia ja hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain (936/1978) 12 §:n 2 momenttia sekä 2) lisättäväksi säästöpankkilakiin uusi 44 a ja 44 b § sekä 45 §:ään uusi 4 momentti sekä hypoteekkiyhdistyksistä annettuun lakiin 12 §:ään uusi 2–6 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 7 momentiksi, lakiin uusi 12 a § ja 15 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi.

Mainituilla muutoksilla ja lisäyksillä säästöpankkilakiin ja hypoteekkiyhdistyksistä annettuun lakiin on tarkoitus lisätä lakeihin säännökset, jotka mahdollistavat osallistumisen säästöpankin isäntien kokoukseen ja hypoteekkiyhdistyksen¹ jäsenten kokoukseen tietoliikenneyhteyden sekä sanottujen kokousten järjestämisen tietoliikenneyhteyden avulla. Hallituksen esityksen HE 67/2022 sääntelylogiikka vastaa hallituksen esityksessä HE 47/2022 vp ehdotettuja osakeyhtiön ja asunto-osakeyhtiön yhtiökokouksen sekä osuuskunnan ja yhdistysten jäsenten kokousten kokouskäytänteiden muutoksia.

Hallituksen esityksen 67/2022 vp uutosehdotusten logiikka menee niin, että säästöpankin tai hypoteekkiyhdistyksen hallitus voi päättää, että kokoukseen on mahdollista osallistua joko kokouspaikalla tai tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Hallitus voi myös päättää kokouksen pitämisestä täysin ilman kokouspaikkaa, jolloin kokoukseen osallistutaan yksinomaan tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Nyt ehdotettujen säännösten perusteella säästöpankin isäntien ja hypoteekkiyhdistysten jäsenten kokous voidaan järjestää fyysisenä kokouksena (**Fyysinen kokous**), hybridikokouksena (**Hybridikokous**) tai etäkokouksena (**Etäkokous**).

Covid-19-pandemian vuoksi säädettiin vuonna 2020 väliaikainen laki 290/2020. Väliaikaisen lain voimassaoloa on vähäisin sisällöllisin muutoksin jatkettu olemaan voimassa 30.6.2022 saakka (Väliaikainen laki).² Nyt ehdotettujen lakien on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2022, kun yhteisöjen etäyhteyden avulla järjestettäviä kokouksia koskevan väliaikaisen lain 375/2021 voimassaolo päättyy.

¹ Suomessa toimii havaintojeni mukaan vain yksi hypoteekkiyhdistys, vuonna 1860 perustettu Suomen Hypoteekkiyhdistys.

² Ks. väliaikaisesta poikkeamisesta osakeyhtiölaista, asunto-osakeyhtiölaista, osuuskuntalaista, yhdistyslaista ja eräistä muista yhteisölaeista annettua lakia 375/2021. Laki on voimassa väliaikaisesti 8.5.2021–30.6.2022.

2 Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

2.1 Säästöpankkilain muuttaminen

Hallituksen esityksen 67/2022 keskeiset säästöpankkilain muutokset liittyvät säästöpankkilain 44 §:n muuttamiseen sekä ehdotuksiin uusiksi säästöpankkilain 44 a §:ksi, 44 b §:ksi ja 45 §:n 4 momentiksi.

Ehdotuksen mukaan säästöpankkilain 44 §:n 1 momentti säilyy voimassa olevaa säästöpankkilain 44 §:n 1 momenttia sisällöllisesti vastaavana muilta kuin kokouspaikkaa koskevan täsmennyksen osalta. Täsmennys koskee sitä, että isäntien tulisi kokoontua säästöpankin sääntöjen määräämässä paikassa. Säästöpankkilain 44 §:n 1 momentti koskee isäntien fyysistä kokousta. Fyysisessä kokouksessa isännillä on aina oikeus käyttää oikeuksiaan kokouksessa täysimääräisesti. Muutosehdotus on perusteltu ja se selventää osaltaan kokouksen järjestämistapojen erottumista.

Ehdotetun säästöpankkilain 44 §:n uuden 2 momentin mukaan hallitus voisi päättää isäntien kokoukseen osallistumisesta tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana, jollei pankin säännöissä rajoiteta tai kielletä tällaisen kokouksen järjestämistä. Säännös mahdollistaisi niin kutsutut hybridikokoukset, joissa osa isännistä osallistuu kokoukseen kokouspaikalla ja osa tietoliikenneyhteyttä ja teknistä apuvälinettä käyttäen etäyhteyden välityksellä. Säästöpankin isäntä voisi kummalla tahansa tavalla osallistuessaan käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti. (Hybridikokous). Ehdotettu säästöpankkilain 44 §:n uusi 3 momentti mahdollistaa isäntien kokouksen järjestämisen ilman kokouspaikkaa. Tällaisen kokouksen järjestäminen edellyttäisi hallituksen päätöstä, ellei pankin säännöissä kielletä tai rajoiteta tällaisen isäntien kokouksen järjestämistä. Isännät käyttäisivät täysimääräisestipäätösvaltaansa ja muita oikeuksia kokouksessa ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana. (Etäkokous).

Ehdotettu säästöpankkilain 44 §:n uusi 4 momentti mahdollistaa sen, että isäntien kokoukseen voi osallistua edellä mainittujen säästöpankkilain 1–3 momentissa tarkoitetun täysimääräisen kokousoosallistumisen lisäksi postin taikka tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla ennen isäntien kokousta tai kokouksen aikana. Ehdotetussa säästöpankkilain 44 §:n uudessa 5 momentissa asetetaan lisäedellytyksiä ehdotettujen säästöpankkilain uusissa 2 (Hybridikokous) ja 3 momentissa (Etäkokous) tarkoitetun kokouksen ja 4 momentissa tarkoitetun osallistumismahdollisuuden järjestämiselle. Lisäedellytyksiä olisivat osallistumisoikeuden, kokouksen päätösvaltaisuuden ja ääntenlaskennan oikeellisuuden selvittäminen säästöpankkilain 44 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kokouspaikassa noudatettaviin menettelyihin verrattavalla tavalla.

Ehdotettu säästöpankkilain 44 a § on uusi ja siihen sisällytettäisiin voimassa olevan säästöpankkilain 44 §:n 2 momentin säännökset isäntien kokousta koskevan kutsun toimittamisesta. Lisäksi pykälään lisättäisiin määräykset kutsun tarkemmasta sisällöstä. Pykälän 2 ja 3 momentit sisältävät säännökset jatkokokouksista. Ehdotettu säästöpankkilain 44 b § on uusi ja se koskee ylimääräisen isäntien kokouksen pitämistä. Ehdotettu säästöpankkilain 45 §:n uusi 4 momentti sisältää isäntien kokouksessa muuten kuin suullisesti esitettyjen kysymysten moderointiin liittyvät säännöt.

Väliaikaisen lain voimassa olon aikana on saatu hyviä kokemuksia siitä, miten hybridi-kokoukset ja etäkokoukset teknisesti toimivat, miten niihin osallistutaan ja miten päätöksenteko sekä oikeudet toteutuvat. Ehdotus on johtokeskeinen. Ehdotus antaa säästöpankin hallitukselle laajan toimivallan päättää siitä, miten säästöpankin isäntien kokous järjestetään. Ehdotukset ovat perusteltuja ottaen huomioon eri säästöpankkien erilaiset kokoustarpeet, isäntien määrä, isäntien tietotekninen ymmärrys, osaaminen ja mahdollisuus käyttää tietoliikenneyhteyksiä, kokousjärjestelyihin liittyvien tietoliikenne- ja tekniseen toteutukseen riskit sekä eri tapoihin järjestää isäntien kokous liittyvät transaktiokustannukset mahdollisine tilavarauksineen. En näe tarpeena säätää esimerkiksi niin, että aina olisi tarjottava isäntien osallistumiseksi Hybridimallia, vaan voi olla täysin perustelua ja toimivaa järjestää fyysinen kokous. Pidän riittävänä sitä, että hybridi- ja etäkokouksien järjestämiseen on mahdollisuus ja että sanottu mahdollisuus on hallituksen toimivallassa. Käsitykseni mukaan säästöpankkien hallituksilla on hyvä käsitys siitä, millä tavalla missäkin säästöpankissa on tarkoituksenmukaista järjestää isäntien kokous.

Ehdotukset ovat perusteltuja ja yhteisöoikeudellisen sääntelyn kehityksen kannalta välttämättömiä. Ne mahdollistavat sen, että säästöpankin isäntien kokous voidaan järjestää pääpiirteittäin samojen sääntöjen mukaan kuin osakeyhtiön ja asunto-osakeyhtiön yhtiökokous tai osuuskunnan taikka yhdistyksen jäsenten kokous. Kyse on myös sääntelyn tasapuolisuudesta.

2.2 Hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttaminen

Hallituksen esityksen 67/2022 keskeiset hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muutokset liittyvät lain 12 §:ään lisättäviin uusiin 2-6 momentteihin, uuteen 12 a §:ään ja 15 §:ään.

Ehdotuksen mukaan hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain 12 §:ään ehdotetaan otettavaksi muuta yhteisösääntelyä vastaavat säännökset kokouksen järjestämistä hybridi- ja etäkokouksena, säännökset mahdollisuudesta, joka antaa hallitukselle oikeuden päättää hypoteekkiyhdistyksen kokoukseen osallistumisesta hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain 12 §:n 1-3 momentissa tarkoitetun täysimääräisen kokousohallistumisen lisäksi postin taikka tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla ennen hypoteekkiyhdistyksen kokousta tai kokouksen aikana sekä muut hallituksen esityksessä 47/2022 ehdotettuja yhteisösääntelyä vastaavat kokousmenettelyä koskevat ja sitä modernisoivat säännökset.

Ehdotukset ovat perusteltuja ja välttämättömiä. Ne mahdollistavat sen, että hypoteekkiyhdistysten jäsenten kokous voidaan järjestää pääpiirteittäin samojen sääntöjen mukaan kuin osakeyhtiön ja asunto-osakeyhtiön yhtiökokous tai osuuskunnan taikka yhdistyksen jäsenten kokous.

Helsingissä, 18. päivänä toukokuuta 2022

Seppo Villa
OTT, Kauppaoikeuden professori
Helsingin yliopistossa